

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Na ođina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine prate. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, innerati. Enostopna petil-vratila (širina 85 mm) za nakrat 10 vin., večkrat po dogovoru.

52. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 1. julija 1908

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/1.

„Rdeči Prapor“

izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Klerikalne atake.

Graško vseučilišče je zaprto. Ko je bil že dijaški strajk na avstrijskih univerzah končan, so se zgodili v Gradcu študentski nemiri, katerim se v drugih časih ne pripisuje prevelika važnost. Klerikalni dijaki društva „Carolina“ so hoteli demonstrirati, svobodomiselni dijaki so pa demonstrirali proti njim. Takih demonstracij je bilo po vseučiliških mestih že toliko, da se komaj še kdo ozira na nje. Toda sedaj se je zgodilo že nekaj nenavadnega. Klerikalne študente je prišla braniti policija in naenkrat je prikorakala tudi vojaščina. Ko se je v občinskem svetu interpeliralo radi tega, ni hotel nihče vedeti, kdo da je poklical vojake. Nemiri so se ponovili, prenesli so se tudi na vseučiliščna tla in konec je bil ta, da je rektor zaključil univerzo in semester.

Zadeva, ki bi bila samaposebi malenkostna, je postala važna, če se vpostevajo okoliščini. Wahrmondova afera je komaj za silo končana; liberalci so bili nedvomno poraženi vsled svoje popustljivosti in slabosti. Če bi bili imeli klerikalci samo odstranitev Wahrmonda iz Inomosta na misli, bi bili morali biti veseli, da nastane mir. Toda prav tega niso hoteli. Ko je svobodomiselno dijaštvo zaradi zmage klerikalcev in izdajstva liberalcev še trepetalo

ogorčenosti, so ga šli klerikalni študentje čisto brez potrebe provocirati. Da morajo biti neklerikalni dijaki vsled prevzetnega nastopa razburjeni, so morali klerikalci vedeti. In prav, ker so vedeli to, so šli provocirati do skrajnosti. Sedaj so veseli, da je vseučilišče zaprto, da je semester končan in da klerikalni poslanci lahko zopet denuncirajo neklerikalne dijake zaradi „terorizma“.

Jasno je, da imajo klerikalci glede šolstva gotov načrt in da ga izvršujejo z vso doslednostjo. Najprej so se vsilili v vladu, potem so liberalcem odkupili korajžo in ko so spoznali, da je liberalnim junakom srce popolnoma zdrknilo v hlače, so provocirali s svojimi gnusnimi denunciacijami najprej Wahrmondovo afero. Sedaj pa se čutijo dovolj varne, da iztegnejo črne kremplje po šolah.

Slepota avstrijskih liberalcev bi bila komična, če bi ne bile posledice tako žalostne, kakor so. Fantazija literatov je izmislila že marsikatero junaka žalostne postave, toda takega, kakršni so naši liberalci, še ne. Smešen je slabotnež, ki si domišlja, da je močan; ampak odurno je, videti stranke, ki bi lahko imele odločilno moč, če bi le hotela, pa se pred slabejšim valjajo v prahu in mu ližejo pete, hvaležni za klofute in brce, ki jih prejemaajo!

„Kulturnega boja nočemo“ — je donelo v zadnjih mesecih po zbornici na Dunaju. Klerikalci so trdili in liberalci so pritrjevali. A dan ne mine, da bi se ne šle zdaj tu, zdaj tam, kulturne bitke, s katerim osvojujejo klerikalci kos za kosom državne moči. Slavospevi so lani doneli po deželah, ko so se sesteli poslanci novega državnega zbora in se je pokazalo, da so klerikalci v manjšini. In danes? Komaj leto dni pozneje? ... Vlada je klerikalna, v državnem zboru odločujejo klerikalci, na šolskem polju zmagaajo klerikalci in le še nekoliko korakov, pa bomo popolnoma v srednjem veku. Ali misli neklerikalno ljudstvo res mirno trpeti to črno reakcijo, ki napravi iz Avstrije v najkrajšem času cerkveno državo in nas izroči sveti inkviziciji? Že so se vgnezdili iz Francije izseljeni menihi v naših krajih; že se je razširila špionaža in denunciacija po naših šolah. Vse prevzetneje dviga črna pošast

svojo glavo; ali bomo čakali, da nas požre z dlako? Kdor ni slep, mora spoznati, da je odpor edino še v socializmu. Kdor noče postati popovski hlapec, naj razmisli in naj nabrusi orožje. Socialna demokracija kliče na boj in upa, da je med Slovenci še kaj svobodnih duhov.

Hribarjev klub.

Odkar se je na Dunaju ustanovila „Zveza južnih Slovanov“, v kateri imajo dalmatinski in istrski klerikalci večino, se nam je očitalo, da narekuje našo kritiko osebno sovraštvo proti Hribarju, čeprav je bila vsaka naša beseda v tej zadevi stvarna in ni strankarskega glasila na Slovenskem, ki bi se tako skrbno ogibalo osebnim in surovim napadom, kakor „Rdeči Prapor“. Prav stvarni razlogi so nas pa silili, opozarjati javnost na nesrečno taktiko, katero si je izbral ljubljanski poslanec, ko je zapostavil vsa svobodomiselna načela in se brez-pogojno vdal zahtevam dalmatinskih popov. Dolgo smo bili osamljeni v tem boju, čeprav smo vedeli da je bila cela armada volilcev razočarana, ko je izvedela, kako se vodi slovenska politika na Dunaju. Končno da se je oglašil list, kateremu se ne more očitati pomanjkanje slovenskega čuta, list, ki ni socialnodemokratičen, temveč vseskozi nacionalen, ki pa tudi čuti, da se ne more več molčati spričo docela zgrešene politike slovenskih liberalcev.

Celjska „Domovina“ objavlja v zadnji številki na uvodnem mestu članek, ki opozorja na nesoglasje v Dalmaciji in citira iz dubrovniske „Crvene Hrvatske“, glasila starega Čingrije, sledeče besede: „Nije treba moliti, što te po pravu ide, nego treba tražiti. Prama silnijem treba biti silan, ako hočeš stogod da postigneš.“

Potem pa pravi „Domovina“ sama:

V državni zbornici je pozival v svojem govoru dne 29. maja t. l. zastopnik tržaške okolice g. dr. Otokar Rybat klerikalne državne poslance iz slovenskih dežel, naj se združijo s slovenskimi naprednimi poslanci v enoten državnozbornski klub kakor so se združili ti s svojimi „brati“ iz Dalma-

PODLISTEK.

Strahovi.

Svarilo vsem rodoljubnim Slovincem.
Opomin vsem dobrim katoličanom.

II.

Dalje.

Hočemo revolucijo, kajti revolucija je večna. Ko se je odtrgal od solca ognjeni obroč, iz katerega se je razvijala naša zemlja, se je javljala v večnem plamenu revolucija; ko je prva kal rastline prerila prst in pomolila vršiček na dan, je rastla revolucija. Ko je človek jemal prirodi kos moči za drugim, je rebeliral. Revolucija je bila, je in bo. Neumrjoča je, kadar svet.

A po kakšni pravici jo preklinjate, miroljubni meščani in pravoverni kmetje? Da ni revolucija podrla fevdalnega absolutizma, bi imelo meščanstvo še dandanes edino pravico, plačevati davke, a kadar bi se prikazal plemeniti gospod, bi se moralo klanjati njegovi milosti kakor Kitajec mandarinu in če bi visokorodni grof oklofutal ali opljuval meščana, se ta še pritožiti ne bi smel. Da ni revolucija obunkala nekdanjega socialnega reda, bi bili naši kmetje še ponizni tlačani, ki bi jih oskrbnik upregel pred pljוג, če bi se mu hotelo, hčerko

bi si pa poklical gospod grof v graščino, če bi mu bila všeč za par noči.

Če je v sedanji družbi sploh kaj svobode, je to zahvaliti edino preklinjani revoluciji.

Ampak sedaj je stvar seveda drugačna. Nekdanji purgarček, ki se ni upal na ulico s klobukom na glavi, ima danes tisočake v branilnici, gre po leti na Bled, pošilja hčerke v licej in z močjo denarja je velik gospod. Torej mu ni treba nič več revolucije, da bi mu razcopanci vzeli, kar ima!

Postojmo!

Gospoda — če se ne motim, čislate etiko. Moralo spoštujete nad vse in dobri kristjani ste. Celo načela imate. Ampak kje ostane pravzaprav načelo, če velja samo dotlej, dokler je Vam koristno? Kakšna etika je to, ki pravi: dokler se mi slabo godi, smem razsajati; kadar imam vsega dosti, mora biti mir?

Toda to le mimogrede, ker je krščanstvo nekdanj učilo, da se ne sme storiti bližnjemu, česar se sebi ne želi. Vprašanje je pa to: Ali je sploh kak razlog, bati se za sedanjo družbo? Ali je naš sedanji človeški svet res tako krasan, da bi ga bilo treba ščititi s kanoni in z bojnimi ladjami, z ječami in z vislicami?

„Vse, kar je, je vredno, da pogine? Če bi bilo mogoče, ohraniti družabni red, kakršen je, bi ne bilo vredno. Kajti če ne bi mogli ljudje osnovati

boljše družbe, bi zaslužili, da prekosi opica človeka.

Resnica je pač, da je sedanja družba taka, kakršna mora biti. Razvila se ni, kakor dolga vrsta slučajev, brez reda in pravila zmetanih na kup, temveč po stalnih, neizpremenljivih zakonih, po katerih se je ravnal razvoj od začetka začetkov in se bo ravnal na veke vekov. Zato pod milim nebom ni kmalu kaj tako smešnega, kakor znani stok nad dvajset let starih ljudi, ki se neprenehoma spominjajo nekdanjih „zlatih“ časov in začnejo vsak stavek z vzdihom: „V mojem času...“ Seveda je bil krompir takrat cenejši in znanci iz desetih fara so se shajali ob sejnih na kvante. Ampak doma so prižigali trske in kdor je hotel videti cesarski Dunaj, se je moral pripravljati na pot kakor Columbus, ko je šel odkrivati Ameriko.

V tem protislovju se sploh lahko zasači izmed desetih ljudi vsaj devet: Zjutraj preklinja socialiste, ki hočejo prekucniti sedanjo vzorno družbo, zvečer pa stoka, kako je sedaj vse slabo v primeri z njegovo mladostjo. Sreča je, da se ne zaveda, kako se bije po zobeh, ker bi ga sicer grdo bolelo.

Toda če je družba res morala postati taka, kakršna je, vendar se ni nikjer zapisano, da bi morali biti vsi ljudje zadovoljni z njo. In gola resnica je ta, da je za milijone ljudi sedanji svet pravi pekel. Katoliški filozofi, ki studirajo, kako

cije. No, upajmo, da se je g. posl. Rybač izrazil bona fide o večini teh «bratov» iz Dalmacije, kateri dajajo danes taktiki in celotnemu nastopu «Zveze južnih Slovanov», v kateri sedita žalibože tudi naša štajerska slovenska napredna poslanca, tako smer, da smo mi Slovenci na Sp. Štajerskem skrajno nezadovoljni z njo. Da, ne samo nezadovoljni, mi jo bomo morali skoro najostreje obsojati.

«Bratje» Dalmatinci, kakor so gg. Vuković, Perić, Bulić in drugi! Prva dva glasujeta za vlado, dočim se ostali poslanci po klubovem sklepu absentirajo. Ako bi hoteli biti hudobni, bi napisali tu lahko marsikaj; trebalo bi samo citirati nekaj izrekov iz neodvisnega, narodnega dalmatinskega časopisja. Po našem skromnem mnenju pomenja namreč tako postopanje blamažo za cel klub in mu onemogočuje resen nastop in resno upoštevanje v zbornici in pri vladi. Ali vodimo odkrito politiko ali je ne vodimo, ali smo proti vladi in z narodom ali pa za c. kr. avstrijsko vlado in proti narodu kakor so to odkrito državnozbornski klerikalni poslanci na Slovenskem in prikrito klerikalci v Dalmaciji.

Tam se je že vzdignil vihar proti omenjenim dalmatinskim «bratom». Da ga ložje umevamo, se nam bode treba trunutek pomuditi pri sedanjem stanju političnega položaja v deželi. Rodila se je v Dalmaciji pred 3 leti «Hrvatska stranka», katera je imela na prvem mestu v svojem programu zedinjenje Dalmacije s Hrvatsko de facto in ne samo de iure kakor je dandanes. Ta stranka zelo spominja na dobo slogaske politike in «stranke» na Štajerskem. A sedaj poka v tej «Hrvatski stranki» na vseh koncih in krajih. Predsednik dr. Čingrija drugače govori in piše kakor podpredsednik dr. Trumbić. Dočim poziva ta poslanec iz Dalmacije v svojem geslu «Velebitu», naj tirajo oportunistično politiko, jih dr. Čingrija v «Crveni Hrvatski» najostreje napada zaradi njih vladne politike in se zavzema za geslo, katero smo mi citirali uvodom tega članka. V Dalmaciji se bistrijo razmere in upati je, da ali izginejo sedanji «brati» iz Dalmacije sploh s površja ali pa se udajo narodovim zahtevam in vodijo odločno narodno, opozicijsko politiko.

In naše stališče k temu? Kaj naj porečemo mi štajerski Slovenci, ki čutimo težko vladno nemškonalno pest na tilniku, a vidimo, da naša edina narodna poslanca vsled «bratov» iz Dalmacije ne moreta nastopati vselej oficijelno proti sedanjim ponemčujoči vladi? Govoriti nam bode treba glede «Zveze» odkrito in odločno besedo. Ako so naprednjaki drugod po Slovenskem zadovoljni z njo, ne vemo. Ne odločuje vselej število, temveč odločnost in moralna sila. Odločnosti pa «Zvezi južnih Slovanov» kot celoti po našem mnenju manjka. Ali ne bi bila boljša in v interesu nas Slovencev in Hrvatov ostro opozicijska politika?

bo hudič mučil grešne duše, se trudijo prav po nepotrebnem. Oči naj odpro in ozro naj se po svetu, pa bodo nasli tukaj mučenštva, da si ne more najzhenialnejši satan izmisliti hujšega.

Če bi bila bada tega sveta skrita, da bi se prišlo do nje tako težko, kakor do rimskega papeža, bi ne bilo čudno, da se ljudje potegujejo za sedanji «red» kakor cigan za svojo nedolžnost. Ampak kdor ne gre iz hiše in le čita časopise, ki dannadan poročajo o neštetihi samomorih, o razširjanju tuberkuloze, o tatvinah in roparskih umorih, o eksplozijah, o sodnijskih razpravah z berači i. t. d. i. t. d., bi se lahko prepričal, da imajo vendar nekateri ljudje prav, če so nezadovoljni. Nihče ne pravi, da ni na svetu prav nič lepega. Ampak kaj pomaga lepota, če je nedosežna? In po deželah je vendar na tisoče ljudi, ki res ne uživajo nikdar nič lepega in dobrega ter bi se bili že davno sami pokončali, če bi ne bilo v dušah upanja. A koliko jih je, ki izgube še to, če jih je varalo leta in leta in poiščejo rešitev v vodi ali pa v ciankali? Nekoliko milijonov jih je pa, ki si ohranijo upanje edino s socializmom, napolnjujočim jih s prepričanjem, da se mora izpremeniti življenje, ker imajo voljo in moč za to. Vi dobri kristjani, ki ne zasmehujete upanja v čudeže in v neznane moči, nimate pravice, rogati se upu, ki se oslanja na svojo, na znano moč, na moč, ki je tisočletja vstvarjala za druge in hoče končno vstvarjati tudi zase. Dalje prihodnjic.

Uspeh, priznanje in hvaležnost naroda ne more izostati.»

S svoje strani nimamo temu članku ničesar dodajati. Le dvom se nam vsiljuje, če bode kaj pomagal. Dr. Tavčar je očital vodstvu liberalne stranke megalomanijo. Zdi se nam, da je enaka megalomenija presnila tudi poslance, ki mislijo, odkar imajo mandate v rokah, da jim ni nič več treba poslušati, kaj mislijo volilci, ampak da morajo volilci brezpogojno odobravati vsako neumnost poslancev.

Politični odsevi.

Zakon o zvišanju davka na žganje vendarle pride na vrsto še v sedanjem zasedanju. To je uspeh ministrske konference od srede in pogajanj ministrskega predsednika z voditelji parlamentarnih strank. Posebno važno je bilo njegovo posvetovanje s poljskim klubom, ker je dosedaj vladala najhujša opozicija proti nameravanemu zakonu in vsled tega tudi proti ministru Korytowskemu. Da je pomiril odločilne poljske poslance, je moral obljubiti baron Beck, da se nekatere določbe novega zakona spremene. Predvsem se zniža delež države pri dohodkih od novega davka, a zato se znatno zvišajo odstotki deželam za saniranje svojih financ. Nadalje se zviša bonifikacija za 10 vin. Posebni davek za točenje žganja se črta. Ministrski predsednik je miril tudi socialne demokrate s političnimi koncesijami in z obljubo, da se najnižjim kategorijam državnim uslužbencev zvišajo plače še tekom tega poletja. V četrtek sta šla k ministru Korytowskemu deputacija industrijev žganih pijač iz vseh kronovin posredovati, da bi se davek na žganje ne zvišal. Minister je odgovoril, da od te namere vlada ne more popustiti, vendar jim je obljubil razne olajšave in spremembe v prvotnem zakonskem načrtu.

Delegacije bodo, kakor se sliši, sklicane meseca septembra na kratko zasedanje, da dovolijo proračunski provizorij; redno zasedanje se ima pa preložiti na zimsko meseco.

Krščanski socialci so v državnem zboru doživeli poraz. Njihov član, poslanec Schmid, je vložil resolucijo, ki je imela namen, židovskim dijakom preprečiti obisk srednjih šol. Krščanske socialce so podpirali nemški radikali, ki bi radi z antisemitizmom pobarvali svojo poblede'lo slavo. Resolucija je pa bila z večino glasov odklonjena.

Člani državnozbornskega tiskovnega odseka so imeli posvetovanje pri justičnem ministru zaradi pristojnosti porotnih sodišč v pravnih o razžaljenju časti. Po dolgem pogajanju se je dosegel kompromis, da je razžaljenje časti privatnih oseb in javnih funkcionarjev odkazati posebnemu sodišču prisežnikov («Schöffengericht»), ki se sestavi iz treh sodnikov-lajkov in dveh sodnikov po poklicu.

Državni proračun je sprejet. Ogromna večina je, kakor je bilo pričakovati, glasovala za vlado in gospod Beck je rešen velike skrbi. Proračun ima povsem protisocialen značaj, skrbi več kakor vestno za interese posedujočih slojev in se nič ne ozira na potrebe delovnega ljudstva. Vendar je že v tem, da se je o proračunu debatiralo in glasovalo, velik napredek, kajti vsaj v načelu je prelomljen vladni absolutizem ki se je leta in leta izražal v tem, da si je vlada s cesarskimi naredbami sama dovoljevala davke in vojake. Sicer pa je bila cela proračunska debata dokaj klaverna in resnica je, da so samo socialni demokratje spravili nekoliko življenja vanjo. S proračunom je rešena najvažnejša «državna potreba» in pot je prosta za parlamentarno reševanje drugih vprašanj. Sedaj se mora pokazati, ali ima državnozbornska večina vsaj toliko socialnega čuta, da se loti vsaj tistih predmetov, ki so že popolnoma zreli za rešitev. V prvi vrsti stoji zavarovanje za starost in onemoglost. Pri tej točki se mora pokazati značaj državnozbornske večine.

Vsi socialno-demokratski predlogi k proračunu so bili v specialni debati odklonjeni. Vse, kar je vlada zahtevala, je dobila, vse, kar so zahtevali socialisti za ljudstvo, je bilo odbito. Poslanec Seitz je predlagal, naj se izbrise dispozičijski fond, iz katerega krmi vlada svoje časopise. Predlog je bil odklonjen z 277 proti 133 glasom. Poslanec dr. Diamand je predlagal, naj se zniža cena soli in naj se v ta namen reducirajo dohodki od soli na 23.476.000 kron. Predlog je bil odklonjen z 285 proti 133 glasom. — Poslanec Beer je predlagal 4.796.180 kron za vravnanje plač poštnih uslužbencev. Predlog je bil odklonjen z 269 proti 144 glasom. — Poslanec dr. Ellenbogen je predlagal 20 milijonov kron za ureditev plač državnih železničarjev. Predlog je bil odklonjen z 270 proti 138 glasom. — Poslanec dr. Ellenbogen je predlagal znižanje davka na sladkor in sicer tako, da bi se plačevalo do 31. avgusta t. l. 38, od 1. septembra dalje pa 30 kron za 100 kilogramov. Predlog je bil odklonjen z 234 proti 126 glasom. Vladna večina je torej kompaktna, gospoda Beck in Korytowski se lahko zanašata na svoje mameleke, ljudstvo, ki se od dne do dne natančneje seznanja z eksekutorjem, pa lahko vidi, kako imenitno ga zastopajo «njegovi» poslanci. Kadar bo plačevalo nove davke in dražja živila ter kadar bo dajalo svoje sinove militarizmu, naj se zahvali svo-

jim poslancem, ki so mu znali obetati zlate gr dove ob volitvah, sedaj pa pomagajo, prazniti njegove žepe in stiskati mu želodce. Za kanone, za oficirje, za duhovnike, za veleposestnike, za kapitaliste dovoljujejo milijarde, za delavno ljudstvo še borih tisočakov ne. Če se narod iz tega vsaj za bodočnost nič ne nauči, se mu prav godi.

Obrtni odsek je sprejel resolucijo poslanca Pacherja, ki izreka obžalovanje in grajo, da se obrtnikom zadržuje sodelovanje pri razpravah v obrtnem zakonodajstvu.

Proračunski odsek je sprejel po kratki debati ves melioracijski zakon ter določil za poročevalca dr. Steinwenderja.

Nemška agrarna stranka je sklenila, da poda v proračunski debati ostro izjavo, da sme trgovinska pogodba s Srbijo stopiti v veljavo le tedaj, ako jo sprejme državni zbor, nikakor pa ne s pomočjo pooblastilnega zakona.

Sodba v banjaluškem procesu. «Fremdenblatt» dementuje vest, da bi bilo višje vojaško sodišče že potrdilo obsodbo v znanem banjaluškem procesu, o katerem smo poročali. Kakor znano, je vojno sodišče v Banjaluki obsodilo tri časnikarje zaradi nekega članka, v katerem je našlo «veleizdajstvo», skupaj na 30 let ječe.

V železniškem ministru je nastala kriza na seji železniškega odseka. V sredo je nemško-liberalni poslanec dr. Pergelt ostro napadel ministra dr. Derschatto radi podržavljenja češke severne železnice ter mu očital, da se je s tem pregrešil proti nemško-narodnim koristim. Dr. Derschatta jo razkačeno odgovarjal ter naglašal, da je ta napad na njegovo osebo popolnoma neupravičen in brez povoda. Pergelt je na to rekel, da Nemci ne morejo v Derschatto zaupati, zato ker je član koalicijske vlade. Na predlog poslanca Mastalke se je seja zaključila. Prihodnja seja bo najbrže šele prihodnjo sredo. Ako se nastala kriza med Nemci in dr. Derschatto ne poravna, bo železniški minister prisiljen odstopiti.

Imunitetni odsek je z 10 proti 6 glasovom sklenil izročiti grofa Sternberga, Bergmanna in njihju sekundante sodišču radi zločina dvoboja. Referent dr. Baxa je na to odložil svoj posel, ker je predlagal, naj se imenovani poslancev ne izroči.

Poslanec dr. Malachowski, član poljskega kola, v katerem je vodil «demokratsko» krilo, je umrl, 56 let star, na Dunaju. Prepeljali so ga v Lvov, kjer je bil bil župan. Pogreb se vrši na občinske stroške.

V ogrski zbornici je pri debati o zvišanju davka na žganje govoril tudi ministrski predsednik dr. Wekerle, ki je v prvi vrsti odgovarjal hrvaškemu poslancem. Ko je zaklical poslanec Banjanin: «Rauchova vlada je itak žganjarska vlada!», je Wekerle izjavil s posebnim poudarkom: «S takimi opazkami ne pridete do svojega cilja. Ako bana še tako napadate, ostal bo na svojem mestu dotlej, da pride naša politika na Hrvaškem do veljave. (Ploskanje pri Madžarih, vihar pri Hrvatih). Ban je naš državnopravni dostojanstvenik; on je naš praporščak, zavzema pri nas odlično mesto ter bo deloval v popolni solidarnosti z nami. Ravno zaradi tega smo ga imenovali tam za svojega eksponenta. (Z pet ploskanje pri večini in vihar pri Hrvatih). Ban je na Hrvaškem poslušajoč član naše vlade, in sicer odličan član. Zaman je, ako ga prezirate. Bodite prepričani, da bomo obstoječe zakone napram Hrvaški spoštovali in da hočemo tem zakonom v vseh okolišnih priporiti veljavo.» — Vkljub temu se sodi, da odstopi Rauch najpozneje v jeseni. V sredo je Rauch že drugič konferiral z ministrskim predsednikom Wekerlejem, vendar se zatrjuje, da obisk nima političnega ozadja, temveč se pri teh dogovorih gre le za finančne transakcije in za upravne zadeve. — V ogrski neodvisni stranki narašča nevolja proti banu Rauchu. Vedno več je glasov, ki zahtevajo, naj se na Hrvaškem še pred začetkom jesenskega zasedanja napravi red.

V ogrskem državnem zboru je bil v soboto sprejet zakon o zvišanju davka na žganje; ker se je pa vrnila neka napaka zaradi izvoza, se bo morala zbornica še enkrat pečati z zakonom, ko ga reši gosposka zbornica.

Hrvatski ban baron Rauch je imenovan za tajnega svetnika.

Črnogorski proces proti «zarotnikom» je končan. Izmed obtožencev, ki so bili navzoči pri razpravi, sta na smrt obsojena Vaso Gjulafić in Vojvodić, izmed odsotnih pa Marko Daković, Teodor Božović, Jovan Djonović in Peter Novaković. Ostali obtoženci razven treh so obsojeni na šestletno do dosmrtno ječo, med njimi Rajković in Radović na petnajstlet. Dva sta oproščena zaradi pomanjkanja dokazov, eden pa, ker se je dokazala njegova nedolžnost. Vse obsojence so prepeljali v glavno ječo v Podgorici, izvzemi na smrt obsojena Gjulafić in Vojvodić, ki še ne poznata sodbe. Mora biti pač lep, črnogorski sodnijski red!

Portugalski parlament se snide dne 1. julija. Španske bombe se vedno pokajo. V soboto večer sta v Barceloni eksplodirali dve bombi, vsled česar sta bili dve osebi ranjeni in sicer ena težko. Vsled eksplozije je nastalo veliko vznemirjenje. Množica je bežala na vse strani in kdor je padel, je prišel bežečim pod pete. Tri osebe so zaprli.

Domače stvari.

Dr. Tavčar je v «Slovenskem Narodu» kritiziral svojo, liberalno stranko in je dejal, da se dostikrat ni vedelo, če so naprednjaki še naprednjaki. Hribar, ki je takoj odgovoril na Tavčarjev nasvet, da naj se dela v vipavskem, ribniškem in belokranjskem okraju, molči kakor riba zaradi naprednosti. In vendar je očitno, da je Tavčar z navedenimi besedami provociral prav njega. Tržaško slogastvo je Hribar začel vpeljavati v Ljubljani; reverz, da ne bo delal protiklerikalne politike, je podpisal Hribar; kadar je bilo na dnevnem redu kakšno protiklerikalno vprašanje, je iz parlamenta vihal Hribar. Vse to je pač moralo boleti protiklerikalca Tavčarja, ki je bil ob lanskih državno-zborskih volitvah najdelavnejši Hribarjev kritek in mora sedaj gledati, da je agitiral za Kregarja v liberalni suknji. Toda Tavčar dela zopet napake. Na tako zbadanje v «Slov. Narodu» mu zviti Hribar nikoli ne bo odgovarjal. Če je Tavčar res nezadovoljen s Hribarjevim slepomisenjem, naj bi se bil takrat uprl, ko mu je izvrševalni odbor liberalne stranke votiral za upnico zato, da je vstopil v popovski klub in dalmatinskim klerikalcem podpisal znani reverz. Če se je dal Tavčar takrat zapeljati od zvižčnosti Hribarja, češ, da protiklerikalna vprašanja itak ne pridejo v državnem zboru na dnevni red, je prav tako pokazal, da je kratkoviden politik, kako v deželnem zboru, ko je glasoval za volilno reformo.

Vprašanje ljubljanskega barja se je končno vendar začelo nekoliko gibati in približuje se upanje, da bo v par letih osušeno močvirje, ki je povzročilo že neocenljivo škodo v gospodarskem in v zdravstvenem oziru. V četrtek in petek sta imela tehniški odbor in komisija za osuševanje barja sejo pod predsedstvom grofa Chorinskega od deželne vlade in v navzočnosti dvornega svetnika Markuša od poljedelskega ministrstva. Sklenilo se je, da se poglobi naprej Gruberjev kanal, potem pa struga Ljubljaničice in se predvsem napravi jez z zatvornicami ob začetku kanala. Za poglobljenje Gruberjevega kanala se računa 20 mesecev, za delo v Ljubljani pa tri leta in dva meseca, skupaj torej štiri do pet let. S stavbo jezov ob kanalu se začne takoj. Izkopalo se bo v kanalu 181.300 kub. metrov materiala, v Ljubljani pa 313.580 kub. metrov. Upajmo, da se ne bo tudi to delo zavlačilo tako, kako že marsikatero drugo v Ljubljani. Afera ljubljanskega barja je prav imeniten dokaz za nezmiselnost kapitalistične družbe, v kateri je rešitev vsakega vprašanja odvisna edino od finančnih ozirov. Kar ne koristi naravnost privatni spekulaciji, mora čakati na rešitev kakor židje na mesijo, pa če so tudi javni interesi kdove kako važni. Ogromen kos sveta je zaradi barja skoro neporaben za plodonosno obdelovanje. Ne le vasi na barju, ampak tudi Ljubljana in široka okolica ima zaradi močvarja slab, nezdrav zrak. Stoletja je to trajalo, a vendar se ni zgodilo nič resnega, kajti za osuševanje je treba denarja, kapitalizem pa vpraša vselej, preden poseže v žep, za gmolni dobiček svoje blagajne. Korist splošnosti zaostaja vedno za privatnim profitom. Če bi bila naša družba vr-jena po socialističnih načelih, bi bilo ljubljansko barje že davno osušeno, bi bila rešena že nešteta važna javna vprašanja, bi sploh interesi splošnosti zavzemali prvo mesto. Ampak preden zmaga pri nas to spoznanje, steče pač še mnogo vode po pogobljeni Ljubljani.

Železnica Kranj-Tržič se otvori v nedeljo, 5. julija. Prvi poskusni vlak se je peljal v pondeljek, otvoritveni vlak steče v nedeljo ob 1/10. iz Kranja in pride okrog 11. dopoldne v Tržič.

Liberalni prvaki so se začeli prepirati. Dr. Tavčar je v «Slov. Narodu» vzel Hribarjevo slogaško taktiko na piko, Hribar pa daje Tavčarju lekcije v «Našem Listu». Liberalni poslanci, med katerimi ni Hribarja, so v deželnem zboru glasovali za volilno reformo, Hribarjevo glasilo jo pa trga na drobne kosce. Vendar pa zasluži Hribarjeva žurnalistika še veliko manj simpatije, ker je jezuitična skozinskoz. Če bi Hribar sedel v deželnem zboru, bi bil prav tako odločno glasoval za Šustersičevo krparijo, kakor ostali liberalci razven Gangla. Sploh pa je Hribar predsednik izvrševalnega odbora «narodnonapredne» stranke in če je res kaj navdušen za splošno in enako volilno pravico, bi bil to že lahko pokazal. Ampak njegovo prebrisano je poznamo. Sedaj, ko vidi splošno nezadovoljnost z reformo, bi se rad prikupil ljudstvu in si natika demokratično krinko; tako je bilo tudi takrat, ko je Tavčar obstruiral volilno reformo v državnem zboru. Dokler se ni vedelo, kakšna bo večina v parlamentu, je Hribar previdno molčal, ko je pa spoznal, da zmaga reforma, je začel kritizirati Tavčarja in je skrbel, da je prišlo to tudi v javnost. Sploh je pogled za bogove, zasledovati večno disharmonijo med Hribarjevo in Tavčarjevo skupino v liberalni stranki, ki se pa vselej umakne najljepši slogi, čim jo potrebuje — Hribar. In taka stranka naj vodi narod!

Krščansko-socialna parada nenavadne vrste bo v nedeljo, 5. julija v Ljubljani. Odkar so liberalci popolnoma kapitulirali pred našimi klerikalci, jim je mogočno zrastle greben in že se pripravljajo, da bi pobasali vse Slovenstvo v svojo malho. Posebno so se spravili nad delavstvo, s katerim imajo

doslej najmanj sreče. Pri meščanskih slojih kupčija ni tako slaba. Liberalcev, ki ne verujejo ne v boga, ne v hudiča, je že toliko preskočilo v klerikalni tabor, da se ni treba Šustersičevi gardi nič več posebno truditi zanje. Delavci pa večinoma vendar bolj spoštujejo svoje prepričanje, kakor marsikateri akademik in zato napenja klerikalna kohorta vse strune, da bi nagnala čim več delavcev v svoj brlog. Cele čete klerikalcev lazijo ob nedeljah po deželi, snovat «organizacije». Čudno je, da zabajajo najrajši tja, kjer so socialno-demokratične postojanke. Tako so bili v zadnjih časih v Zidanem mostu odnosno v Radečah, potem v Trbovljah, v Zagorju i. t. d. Veselja sicer niso užili nikjer. Kako se jim je godilo v Radečah, je našim čitateljem znano. V Trbovljah in v Zagorju so zborovali za zaprtimi durmi, če so sploh «zborovali». V Zagorju ne vé živ krst o takem shodu. Zdaj so pa vzeli ljubljanske železničarje na piko. V nedeljo hočejo zborovati, pa kar v veliki dvorani hotela «Union». Bojimo se le, da bo premajhna — če namreč pridejo krščansko-socialni železničarji iz cele Evrope skupaj. Za tistih par ajmohtarjev, kar se jih še skriva v Ljubljani na železnici, bi bil tudi «birgerstibele» v Unionu prevelik. Ker pa črni bratje menda slutijo nekaj podobnega, so poskrbeli, da bo vsaj «referentov» dovolj. Nič manj kakor pet učenjakov imajo na vabilih, in sicer: Frančišek Terseglav, dr. Benkovič, mladi Gostinčar stari Gostinčar in Miha Moškerc. Med temi junaki pogrešamo dr. Kreka, ki bi moral govoriti o točki «krščanski socializem in socialna demokracija», če bi količkaj spoštoval svoje dunajsk. besede. Zdaj ne pride v Ljubljani svojim pajdašem povedati, kar je deklamiral o socialni demokraciji v državnem zboru? Če se mu zdi na Dunaju greh, pobijati socialno demokracijo, zakaj dovoljuje, da ščujejo v Ljubljani njegovi kompanjoni za zaprtimi durmi zoper njo? Ali se poznamo, doktore?! — Benkoviča neče v njegovem volilnem okraju že nihče poslušati; mar misli, da je Ljubljana toliko neumnejša, da se ji bo zdela njegova plitka modrost res modra? Pa oba Gostinčarja, ki hočeta poučavati železničarje! In «časnikar» Miha Moškerc! Če bi bili ljubljanski železničarji prespali vsa zadnja leta, ne bi bili tako trapasti, da bi iskali rešitve pri taki slepariji, kakršna je takozvani krščanski socializem. Pa niso spali; in zato bodo vedeli, da imajo gospodje slabo vest, ko milo prosijo, naj se dajo vabila samo zanesljivim krščanskim socialcem. Poklicati bi pa morali tudi Diogena, da bi jim posodil laterno.

Krščansko-socialno «železničarsko» zborovanje v Ljubljani se začne ob 9. dopoldne. To bodi na znanje železničarjem, ki so vpraševali, kdaj bo imenitni shod.

O nagobčniku za obstrukcioniste v kranjskem deželnem zboru, ki je bil sprejet z novim disciplinarnim redom, piše kamniški «Naš List»: «Deželni zbor je tudi sklenil disciplinarno določbo, da more stalni disciplinarni odsek, v katerem bodo 3 klerikalci in po 1 naprednjak in Nemeč, izključiti od treh sej one poslanca, ki bi hoteli obstruirati in na ta način spraviti do upoštevanja voljo manjšine. Da je narodno-napredna stranka pritrčila tej zvižaci, ni storila pametno: Vjela se je v klerikalno zanjko. Zakaj sedaj je izključen z njihove strani vsak uspešen odpor proti klerikalnim nasiljem, ki jih pripravljajo proti napredni ideji in njenim zastopnikom.» To je vse prav in resnično. Ampak to smo povedali mi, ko je bil še čas, da bi se bila preprečila ta zvižaca. Zakaj pa modri «Naš List» ni tedaj odprl ust in posvaril svojih somišljenikov, ki bi bili morda Hribarjevemu glasilu vendar več zaupali, kakor «Rdečemu Praporju»? Toda le nekoliko potrpljenja, pa se bo pokazalo, da je imel «Rdeči Prapor» prav še v marsičem. Kadar bodo padali klerikalni udarci po liberalnih hrbtih, naj se spomnijo naših besed.

Poslanec tržaške okolice, dr. Rybar, je interpeliral naučnega ministra zaradi germanizacije v Trstu, češ, da je v ondotnih nemških solah, vzdrževanih od države, dijakom tudi v prostem času prepovedano, govoriti v materinskem jeziku. Kaj pa, če bi dr. Rybar opozoril svoje istrske kolege na nevarnost germanizacije, katero pospešuje s svojo zvezo z mornarico in z reklamo na nemške sole v Pulju? Najprej vzgajati germanizem, potem pa stokati nad germanizatoričnimi klofutami, to je prava narodnjaška metoda na Primorskem.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev ima v nedeljo, 5. julija t. l. ob 8. uri zjutraj pri «Levu» polletni občni zbor.

Ljubljanske sodruge ponovno opozarjamo na veliko veselico, ki jo priredi podružnica zidarjev v nedeljo, dne 5. julija t. l.

Socialni pregled.

Slovensko akademično društvo «Kras» sloveskim abiturijentom.

Svesti si svete dolžnosti, da nam je skrbeti za naraščaj slovenskih zemljedelskih tehnikov, sklenilo je naše društvo, napisati informativen članek o «Zemljedelski visoki šoli», o službah, ki se jih doseže z zemljedelskimi študijami in končno o društvu samem ter Vas najtopleje vabiti v naš krog. Društvo «Kras» se je v tekočem tečaju prav resno bavilo z vprašanjem naraščaja in prišlo do

zaključka, da so krive samo nezadostne, slabe in dostikrat čisto napačne informacije o naših študijah in naših stanovih, da je vsakoletni prirastek slov. agronomov v primeri z onim drugih poklicev uprav smešno pičel! Kdor primerja število Slovencev na zemljedelski visoki šoli na Dunaju z onim ostalih narodnosti, mora nehote priti do sklepa, da nimamo Slovenci prav nič smisla za te praktične stroke. Kajpada je to v prvi vrsti greh naših srednješolskih vodstev, ki se vobče niti najmanje ne brigajo za to, da bi poučila dijaštvo o visokošolskih študijah. Tega ne store niti glede univerze in politehnik, kamoli glede drugih praktičnejših zavodov — in vendar bi ne bilo tako težko, oskrbeti abiturijentom programe visokih sol.

Ako se govori v naši domovini o zemljedelski vis. šoli, se še vedno kaj radi čujejo termini «kmet», «borštner» in podobno. Kajpada označujejo ti termini samo one, ki jih rabijo, a vključ temu vplivajo pogosto odločevalno na ambicijo mladega človeka.

Zemljedelska vis. šola se deli v tri strokovne šole ali fakulte: v poljedelsko, gozdarsko in kulturnotehnično. Obvezna doba študij na vsaki šoli traja osem tečajev in državno izprašanim absolventom vseh treh strok je priznan naslov inženirja, toraj ing. poljedelstva, ing. gozdarstva, ing. kulturne tehnike. Leta 1906 je dobil ta akademični zavod tudi akademično čast doktorstva, da je od tedaj popolnoma enakopraven vsem drugim visokim šolam. Na vsaki fakulti se mora napraviti tri izpite, za doktorsko čast pa še rigoroz iz dveh predpisanih disciplin z originalno nalogo (disertacijo). Prvi izpit se dela po dveh tečajih, drugi po šestih in tretji po osmih. Glavni predmeti za posamezne šole so:

1. za poljedelsko: splošna kemija, splošna botanika, specialna botanika za poljedelce, geologija, mineralogija, petrografija, anatomija in fiziologija domačih živalij, nacionalna ekonomija, splošni in specialni nauk o nasajevanju rastlin, živinoreja, splošno strojstvo, poljedelsko orodje in stroji, mlekarstvo, kulturno-tehnično vodno stavbenstvo, poljedelsko kemična tehnologija, nauki o splošnem in specialnem kmetijskem prometu, upravno pravo in pravoslovje in civilno pravo.

2. za gospodarsko: matematika (višja), fizika in mehanika, mineralogija, geologija, petrografija splošna kemija, splošna botanika, specialna botanika za gozdarje, nižja geodezija, gozdno nasajevanje, gozdno izkoriščanje, gozdno varstvo, nacionalna ekonomija, nauk o napravah za gozdni promet, ocenjevanje gozdnih vrednosti, gozdarsko stavbeno inženirstvo, upravno pravo in pravoslovje ter civilno pravo.

3. za kulturno-tehnično: višja matematika, mineralogija, geologija, petrografija, nižja geodezija, fizika in mehanika, stavbena mehanika in hidravlika, nacionalna ekonomija, upravno pravo in pravoslovje, civilno pravo, kult. tehn. vodno stavbenstvo, splošno vodno stavbenstvo, kult. tehn. strojno stavbenstvo, zemljestavbenstvo, cestno in mostovno stavbenstvo.

To so predmeti državnih izpitov; poleg teh pa je treba obiskovati še nekatere za predizpite, kakor tudi važne praktične vaje in ekskurzije. Študij je lep, ker ne nudi le strogo strokovne, ampak tudi občo prirodoslovno naobrazbo.

Akad. društvo slov. agronomov «Kras» se je informiralo to pomlad pri svojih starešinah in prijateljih in na podlagi teh poizvedb priporočamo sledeče:

Poljedelski inženir nima sedaj na Slovenskem bodočnosti, čakati je treba, da se preosnove naše kmetijske družbe, povečajo in morda ustanove tudi živinorejske šole. Deželne vlade žal rajši nastavljajo poljedelske srednješolce, ker se jim zdi to ceneje in ker se jim gre povečini samo za to, da zadoste zakonu. Poljedelsko stroko priporočamo torej le takim, ki imajo sami doma večjo ekonomijo, ali pa takim, ki imajo veselje za svet, dovolj energije in so prišli do spoznanja, da ni ravno potrebno za narod, da se valjamo vsi v domačem pepelu.

Gozdarska stroka je za Slovence še popolnoma odprta. Slovenske gozdne inženirje potrebujemo uprav krvavo pri vseh naših političnih gozdnih uradih, agrarskih operacijah, domenah in deželnih vladah. Kajpada moramo pozvati na tem mestu slovenske poslance, da se zavamejo za nas, zakaj z žalostjo opažamo, da je še to malo številce naših gozdnih inženirjev, ki odhaja sedaj z zemljedelske vis. šole, seli rajši v tujino. Slovenske gozdne inženirje na Slovenskem lahko seštejemo na prste in smelo trdimo, da jih je več v tujini nego doma. V vseh gozdnih uradih in pri agrarskih operacijah dominirajo zgolj Nemci.

Kulturnim inženirjem se bodočnost šele odpira pri nas. Ljubljansko barje bo potrebovalo, ko bo osušeno, stalnega kulturnega inženirja; to je pogoj, ako se hoče, da bodo imele osuševalne naprave resen pomen za naše barjane. Tudi uradi za agrarske operacije se morajo v kratkem reformirati, zakaj večja agrarna dela so že priglášena in za ta bo treba kulturnih inženirjev. Na Goriskem se ustanovi po zatrjevanju nekega drž. poslanca v najkrajši dobi komisija za agrarske operacije, in tudi tu bodo prišli slovenski kulturni inženirji v postev.

Slovenski agronomi pa ne smemo reflektirati samo na našo preozko domovino. Naše želje mo-

rajo iti nekoliko dalje. Svoje praktične poklice spravimo lahko povsod v veljavo; zato ne kisajmo se, ako ne dobimo služb doma. Kajpada nam bodi prvi cilj, da napolnimo domačo urado. Toda naš narod nas potrebuje tudi v tujini. Pojdimo v svet, da odpremo pot vanj nadprodukciji učenege proletarijata in skušajmo osvoboditi svoj narod pepelustva. Našemu narodu nedostaja duševnega horizonta, omejen je in to radi tega, ker se boji tujine. Naš prosti narod in inteligenca se izseljujeta le tedaj, kadar ju v to prisilijo materijalne razmere, a želeli bi bilo, da bi čutili Slovenci moralno potrebo, da si tudi sicer ogledamo tujino. Evo, kako nam piše neki starešina iz Bosne: «Prašate me, kako je s službami v Bosni. Pred vsem Vas opozorim, da je bodočnost vseh treh strok v Bosni zelo lepa. Posebno gozdarji naj gledajo na to. Tukaj je 56 kotarov (okrajev) in pri vsakem je najmanj en uradnik gozdar. Žalibože so vsa ta mesta zasedena z Nemci in Čehi. Vsled naše brezbriznosti je prišlo do tega, da je toliko Nemcev med tukajšnjimi uradniki. Pri nas se vse premalo brigamo za Bosno. Kako slabo ali bolje rečeno, nič nismo poučeni o tukajšnjih razmerah; gotovo ve vsako več o Prusiji kakor o Bosni. In vendar moramo posebno mi Slovenci obračati vso pozornost na jug; tu je naša bodočnost! Le ako se bomo v velikem številu oglašali, bomo prepričali nadalnje usiljevanje Nemcev in Madjarov!»

Končno vsaj nekoliko besed o našem društvu. «Kras» se je porodil pred dvema leti iz «Slovenijinega kluba jugoslovanskih agronomov na Dunaju». Kajpada je še v povojih, a svesti smo si, da ne po naši krivdi! Nedostaja nam primernih podpor. Naša vnanja podpora so nam edino naši vrli starešine, podporni član g. ravnatelj G. Pirc in Mariborska posojilnica — katerim izrekamo na tem mestu najtoplejšo zahvalo! Vsa ostala naša slovenska javnost pa ni dokazala dosedaj niti najmanjšega smisla in zanimanja za našo stvar. No, upamo, da se nam jo posreči z vstrajnim delom prepričati, da smo njen najvažnejši naraščaj in da se nas potem spomni.

Društvo je nepolitično, ampak zgolj strokovno. In da bi čim vspešneje delovalo, je hotelo biti tudi nestransko. V začetku je vabilo tudi klerikalne dijake v svoj krog in jim v društvenih zakonih zagotovilo popolno enakopravnost. Le ti pa so naše povabilo korporativno odklonili — naravno — Slovenci moramo imeti tudi klerikalno agronomijo!

«Krasovo» geslo je «delo!» Z delom hočemo pomagati najprej sebi, potem pa svojemu narodu. Društvo si je nabavilo že lepo strokovno knjižnico in danes skoro lahko rečemo, da imamo že vse knjige in skripta, ki jih potrebujemo za svoje študije. Društvo je zastopano v vseh važnih komitejih in skuša vplivati po možnosti na zboljšanje razmer za slovenske agronome na zemljedelski visji šoli. Treba nam je le dosti in dobrega naraščaja in potem srno prepričani, da bo zavzemalo dobro mesto med ostalimi slovanskimi društvi na Dunaju.

Društvo daje slovenskim abiturijentom drage volje vsa pojasnila, ako se obrnejo na njegov naslov: Akad. društvo slov. agronomov «Kras» na Dunaju, XVIII. Hochschule für Bodenkultur. Po 15. juliju dajejo pojasnila sledeči tovariši: Ivan Možina, stud. ing. forest., Novomesto; Albert Vedernjak, cand. ing. agr., Ljubljana, Rimska cesta 23.; Vojko Koprivnik, stud. ing. forest., Maribor, Villa 111.

Akad. društvo slov. agr. »Kras« na Dunaju.
Vojko Koprivnik, Albert Vedernjak,
t. č. tajnik, t. č. predsednik.

Listnica uredništva.

Iz kronike vajencev: Naznanite nam svoje ime. Anonimno gre brez pardona v koš. Dve interesantni noviteti: Odgovorim pismeno.

Proti klerikalizmu!

N
A
B
A
V
I
T
E

Wahrmundova brošura
„Katoliško svetovno
naziranje in svobodna
znanost“
je ravnokar izšla.
Stane 70 vin. komad.

N
A
B
A
V
I
T
E

Slovenski prevod je popoln, ker je preložen po interpelaciji poslancev sodruga Nemeca in drugov ter po govoru poslanca sodruga Seitza.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Vabilo na občni zbor

kateri se vrši

5. julija 1908 ob 8. uri zjutraj
v posebni sobi gostilne
„pri Levu“ na Marije Terezije cesti

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo za pretečeno upravno polletje.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Dopolnilne volitve v načelstvo in nadzorstvo.
5. Raznosterosti.

Ivan Tokan
predsednik nadzorstva.

Jakob Pogačnik
načelnik.

OPOMBA: K temu zborovanju imajo le člani pristop.

Berite!

Berite!

Čitajte in širite sledeče knjige in brošure:

K. Kautsky:

„Kdo uničuje proizvajanje v malem?“

Cena 30 vinarjev.

H. Kirchsteiger:

„Pod spovednim pečatom“.

I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:

„Socializem“.

Cena 20 vinarjev.

A. Kristan:

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:

„Komunistični manifest“.

Cena 40 vinarjev.

A. Kristan:

„Zakaj smo socialisti?“

Cena 14 vinarjev.

„Vatikanski jetnik“.

Razglednica. Komad 6 vinarjev. 100 komadov 5 kron.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi «Rdečega Praporja» v Ljubljani, «Napreja!» v Idriji in v vseh slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.

Gostilna „Leon“ v Ljubljani

Sredina št. 10 (v Prulah)

Podpisana se priporočata slavnemu občinstvu, osobito p. n. delavstvu za mnogobrojen obisk. Točijo se pristna štajerska vina in priljubljeno domače Auerjevo pivo. Dobra kuhinja. Postrežba točna in solidna. 10—8

Z odličnim spoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik.

Prodam okoli 8000 metrov

ostankov posteljnega platna

(kanafas) z jamčeno la kvaliteta, samo izbrani ostanki po 8—16 metrov kos, za popolno posteljno perilo 1 meter po 22 krajcarjev. Razpošilja se najmanj 40 metrov po poštne povzetju.

S. Stein, tovarna za platno

Nachod na Češkem.

14

Stanje hran. vlog: nad 25 milijonov kron. Rezerv. zaklad: nad 900.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem. Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev. 13—2

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom o. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na menice in na vrednostne listine pa po 5%, na leto.